

АНАЛІЗ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Онiсiфорова В.Ю., канд. екон. наук, доцент

Харкiвський нацiональний автомобiльно-дорожнiй унiверситет

Болотова Т.М., канд. екон. наук, доцент

Харкiвський торговельно-економiчний коледж КНТЕУ

Остапенко Л.О., студент

Харкiвський нацiональний автомобiльно-дорожнiй унiверситет

Постановка проблеми. Ринок страхових послуг в Україні характеризується високим рівнем конкуренції, однак перед компаніями, що створюються, а також перед існуючими страховими компаніями, не зважаючи на це, стоїть задача поширення масштабів діяльності шляхом виходу на нові ринки, а також на нові види страхування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню страхування присвячує свої роботи значна кількість науковців, серед яких Базилевич В.Д., Приказюк Н.В., Любашенко І., Ротова Т., Фисун В. І., Прилипко С. М., Білик О. І., Качмарчик С. А. [1-8] та інші. Однак більшість дослідників зосереджує свою увагу на теоретичних аспектах страхової діяльності та дослідженні окремих видів страхування.

Невирішені складові загальної проблеми. Не зважаючи на велику кількість досліджень вимагає перманентного розгляду проблема визначення перспективних напрямків розвитку страхового ринку України.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення основних характеристик ринку кожного з класичних видів страхування в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок страхування в Україні на сучасному етапі характеризується значною динамічністю і розширенням переліку страхових послуг з числа добровільних видів страхування, однак одночасно склалися і певні характерні риси, які визначають перспективи

виходу страхової компанії на нові ринки при розширенні обсягів діяльності або створенні нової. Основні закономірності функціонування страхового ринку України можна побачити після проведення ґрунтовного аналізу показників галузі за головними найпоширенішими видами страхування, визначальними серед яких є обсяги страхових премій та обсяги страхових виплат конкретних компаній. Проведемо аналіз зазначених показників за кожним видом страхування окремо.

Таблиця 1

Аналіз обсягів страхових премій компаній від обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Оранта	265 494	17,88	282 000	16,41	339 864	17,64	461 432	20,16
Провідна	242 588	16,34	264 085	15,36	268 018	13,91	232 548	10,16
ТАС СГ	171 740	11,57	207 787	12,09	290 335	15,07	438 986	19,18
UPSK	163 894	11,04	184 583	10,74	189 581	9,84	224 688	9,82
Уніка	157 077	10,58	166 946	9,71	162 468	8,43	182 838	7,99
Княжа	142 420	9,59	159 648	9,29	188 620	9,79	209 192	9,14
АХА страхування	107 518	7,24	139 133	8,09	143 186	7,43	132 650	5,80
PZU Україна	89 535	6,03	127 371	7,41	171 777	8,92	211 994	9,26
Альфа-Гарант	72 914	4,91	99 386	5,78	86 688	4,50	113 984	4,98
Країна	71 324	4,80	87 994	5,12	85 882	4,46	80 668	3,52
ВУСО	58 718	3,96	103 125	6,00	120 277	6,24	150 322	6,57
Загалом	1 484 506	100	1 718 933	100	1 926 421	100	2 288 980	100

Складено авторами на основі [9]

Як бачимо з табл. 1, ринок так званої «автоцивілки» характеризується позитивною динамікою обсягів зібраних страхових премій, однак на ринку є група компаній, які є утримувачами переважного сегменту даного ринку, і протягом досліджуваного періоду 2015-2018 років ці компанії лише укріплюють своє положення на ринку. Такими компаніями є Оранта, Провідна, ТАС СГ, UPSK. Проаналізуємо показники ринку страхування транспортних засобів від певних видів збитків (КАСКО).

**Аналіз обсягів страхових премій компаній від обов'язкового
страхування транспортних засобів від певних видів збитків (КАСКО)**

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
АХА страхування	698 774	27,30	858086	27,72	1 006 865	27,57	1045412	25,62
Українська страхова група	416 507	16,27	449053	14,51	487 216	13,34	514608	12,61
Уніка	415 396	16,23	486221	15,71	599 029	16,40	692442	16,97
Інго-Україна	256 170	10,01	301421	9,74	328 442	8,99	359122	8,80
Арсенал страхування	198 191	7,74	340729	11,01	451 428	12,36	573502	14,06
PZU Україна	174 766	6,83	218414	7,06	279 452	7,65	328470	8,05
Універсальна	137 324	5,36	160057	5,17	207 198	5,67	271694	6,66
Провідна	97 501	3,81	103513	3,34	97 404	2,67	83988	2,06
Колоннейд Україна	83 694	3,27	85867	2,77	86 754	2,38	83448	2,05
Княжа	81 603	3,19	92312	2,98	108 257	2,96	127490	3,12
ТАС СГ	78 770	3,08	114054	3,68	168 678	4,62	209166	5,13
ВУСО	64 454	2,52	77947	2,52	119 263	3,27	163470	4,01
Експрес страхування	56 849	2,22	92646	2,99	166 398	4,56	190300	4,66
Загалом	2 559 925	100	3095673	100	3 652 044	100	4080176	100

Складено авторами на основі [9]

Як бачимо за даними табл. 2, ринок КАСКО є ще більш утримуваним певним колом компаній-лідерів, ніж ринок «автоцивілки».

За даними усього досліджуваного періоду можна виділити три страхових компанії, які фактично утримують даний ринок – це АХА страхування, Уніка, Українська страхова група, а також останніми роками укріплює свої позиції на ринку КАСКО компанія Арсенал страхування.

Проаналізуємо ринок добровільного страхування майна (табл. 3).

**Аналіз обсягів страхових премій компаній від добровільного
страхування майна**

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Арсенал страхування	225 200	26,62	295828	26,98	287 128	21,98	353954	25,52
АСКА	219 962	26,00	271174	24,74	181 723	13,91	75500	5,44
PZU Україна	109 579	12,95	121039	11,04	140 201	10,73	128280	9,25
АХА страхування	79 227	9,36	139232	12,70	219 771	16,82	239008	17,23
Інго-Україна	70 487	8,33	82393	7,52	92 771	7,10	87548	6,31
Уніка	49 308	5,83	65723	5,99	305 272	23,37	423614	30,54
Провідна	48 883	5,78	55855	5,09	27 639	2,12	14512	1,05
Універсальна	43 490	5,14	65065	5,93	51 973	3,98	64670	4,66
UPSK	41 464	4,90	34510	3,15	34 092	2,61	37134	2,68
Альфа страхування	32 286	3,82	25313	2,31	33 898	2,59	32170	2,32
Українська страхова група	31 806	3,76	37637	3,43	42 000	3,21	36694	2,65
Альянс	66 799	7,89	188261	17,17	221 704	16,97	196388	14,16
ТАС СГ	16 665	1,97	30830	2,81	40 079	3,07	30476	2,20
Загалом	846 136	100	1096309	100	1 306 478	100	1387086	100

Складено авторами на основі [9]

Як бачимо, ринок страхування майна є більш вільним – за досліджуваний період перелік компаній-лідерів змінювався.

Однак є компанії, які утримують домінуючі позиції протягом усього періоду 2015-2018 років – це Арсенал страхування, АХА страхування, PZU Україна, компанії, які досягли дуже значного росту за останні два роки – Уніка та Альянс, а також компанії, які фактично полишили цей сегмент ринку страхових послуг – АСКА.

Проаналізуємо наступний перспективний вид класичного страхування – добровільне медичне страхування (табл. 4).

**Аналіз обсягів страхових премій компаній від добровільного
медичного страхування**

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Провідна	241 069	20,96	288759	19,52	358 849	20,75	457688	21,80
Нефтегазстрах	206 942	17,99	241523	16,33	252 350	14,59	248706	11,85
Уніка	155 336	13,51	175681	11,88	226 415	13,09	389708	18,56
АХА страхування	122 040	10,61	181798	12,29	205 470	11,88	276202	13,16
PZU Україна	98 585	8,57	128832	8,71	154 636	8,94	156260	7,44
Інго Україна	94 050	8,18	125498	8,48	133 176	7,70	157872	7,52
Українська страхова група	75 166	6,54	88497	5,98	96 008	5,55	120128	5,72
Дім страхування	56 440	4,91	22832	1,54	46 413	2,68	41380	1,97
Альфа страхування	53 676	4,67	132969	8,99	124 665	7,21	131576	6,27
Країна	46 837	4,07	92910	6,28	131 265	7,59	119916	5,71
Загалом	1 150 141	100	1479299	100	1 729 245	100	2099436	100

Складено авторами на основі [9]

На ринку добровільного медичного страхування, як бачимо з табл. 4, також видно чіткий розподіл часток ринку між кількома основними учасниками. Домінуючими компаніями на ринку є Провідна, Уніка, Нефтегазстрах, АХА страхування. Слід відзначити, що цей сегмент ринку є найбільш стабільним за структурою протягом всього досліджуваного періоду.

Проаналізуємо структуру ринку страхування туристів (табл. 5).

Аналіз обсягів страхових премій компаній від страхування туристів

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PZU Україна	75 300	28,89	94 667	24,11	110 813	22,73	113 124	22,08

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Європейське туристичне страхування	51 942	19,93	78 850	20,08	109 889	22,54	117 558	22,95
ВУСО	35 580	13,65	71 317	18,16	116 179	23,83	99 728	19,47
Креміль	27 991	10,74	45 738	11,65	36 013	7,39	49 388	9,64
Княжа	18 399	7,06	24 391	6,21	32 462	6,66	38 782	7,57
Провідна	17 526	6,72	33 620	8,56	30 527	6,26	28 674	5,60
АХА страхування	17 140	6,58	21 280	5,42	27 097	5,56	37 128	7,25
Перша	16 792	6,44	22 821	5,81	24 458	5,02	27 960	5,46
ТАС СГ	16 305	6,26	30 726	7,82	49 468	10,15	69 302	13,53
Укрфінгосстрах	8 854	3,40	26 842	6,84	43 827	8,99	54 332	10,60
Універсальна	14 114	5,41	16 255	4,14	28 850	5,92	38 826	7,58
Глобус	2 345	0,90	11 377	2,90	16 254	3,33	26 398	5,15
Інго-Україна	11 633	4,46	15 332	3,90	19 634	4,03	23 770	4,64
Загалом	260 668	100	392 684	100	487 437	100	512 342	100

Складено авторами на основі [9]

Ринок страхування туристів характеризується сталим ступенем розподілу ринку серед кількома ключовими гравцями, а саме компаніями РЗУ Україна, Європейське туристичне страхування, ВУСО, однак поширення внутрішнього та зовнішнього туризму створюють умови для виходу на ринок і для інших компаній, що можна побачити за обсягами зростання страхових премій таких компаній, як Укрфінгосстрах та ТАС СГ. Проаналізуємо розміри страхових премій від агрострахування (табл. 6).

Таблиця 6

Аналіз обсягів страхових премій компаній від агрострахування

Назва страхової компанії	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р. (прогноз)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Універсальна	6146	7,76	27622	17,27	129847	54,98	127352	51,20
РЗУ Україна	22791	28,77	40060	25,05	41199	17,44	54164	21,78
АСКА	16805	21,22	49154	30,73	9243	3,91	21956	8,83
АХА страхування	8757	11,06	4663	2,92	8557	3,62	16102	6,47

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інго Україна	22097	27,90	21623	13,52	20694	8,76	16098	6,47
Брокбізнес	1843	2,33	3926	2,45	5764	2,44	8546	3,44
Країна	773	0,98	12892	8,06	20882	8,84	4522	1,82
ТАС СГ	612	0,77	540	0,34	687	0,29	2278	0,92
UPSK	1512	1,91	362	0,23	935	0,40	1442	0,58
Українська аграрно-страхова компанія	5401	6,82	10001	6,25	12007	5,08		
Арсенал страхування	84	0,11	53004	33,14	2555	1,08	54	0,02
Провідна	898	1,13	799	0,50	616	0,26	424	0,17
Здорово	51904	65,53	4870	3,04				
Загалом	79210	100	159940	100	236186	100	248740	100

Складено авторами на основі [9]

Ситуація на ринку агрострахування, як бачимо з табл. 6, дуже нестабільна – деякі компанії лідери на початку досліджуваного періоду фактично пішли з ринку (АСКА, Інго Україна, Здорово), однак незмінними лідерами є компанії Універсальна та PZU Україна. Така ситуація пов'язана з високим рівнем нестабільності та неконтрольованого ризику саме в цьому виді класичного страхування.

Висновки з проведеного дослідження. Як бачимо, головною рисою страхового ринку України є чітка спеціалізація компаній на певних видах класичного страхування, що приводить до значних труднощів при виході на ринок нових компаній або при спробі поширення діяльності на інші класичні види страхування. Тобто головним інструментом для досягнення означених цілей на сьогодні є розвиток нових видів добровільного страхування.

Перелік посилань

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. Страхування: підручник. Київ: Знання, 2008. 648 с.

2. Базилевич В. Д., Пікус Р. В., Приказюк Н. В., Моташко Т. П. Страхові послуги: підручник у 2 ч. Ч. 2. К.: Логос, 2014. 527 с.

3. Cummins J. D., Doherty N. A. The economics of insurance intermediaries. *Journal of Risk and Insurance*. 2007. № 73. С. 347-349.

4. Любашенко І. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності автовласників в Україні та Росії. Міфи та реальність. *Страхова справа*. 2004. №13. С. 46-51.

5. Ротова Т. Методичний інструментарій управління страховими ризиками. *Фінанси України*. 2002. №3. С. 122-128.

6. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 232 с.

7. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Занфірова Т. А., Аркатов Я. А. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні: сучасний стан та стратегія розвитку: монографія. Харків, 2017. 208 с.

8. Білик О. І., Качмарчик С. А. Переваги та недоліки введення обов'язкової форми медичного страхування в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2013. № 767. С. 270–277.

9. Рейтинг страхових компаній України. Фориншурер страхование : сайт. URL : <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (дата звернення : 28.11.2018).

10. Закон України "Про страхування" №2288-IV із змінами від 23.12.04. *Відомості Верховної Ради*. 2005. №6. С.138.

References

1. Bazylevych, V., Bazylevych, K., Pikus, R. (2008), *Insurance: textbook [Strakhuvannia: pidruchnyk]*, Znannia, Kyiv, 648 p.

2. Bazylevych, V., Pikus, R., Prykaziuk, N., Motashko, T. (2014), *Insurance services: textbook [Strakhovi posluhy: pidruchnyk]*, Lohos, Kyiv, 527 p.

3. Cummins, J., Doherty, N. (2007), “The economics of insurance intermediaries”. *Journal of Risk and Insurance*, No 73, P. 347-349.

4. Liubashenko, I. (2004), “Obligatory insurance of civil liability of car owners in Ukraine and Russia. Myths and reality” [“Oboviazkove strakhuvannia tsyvilnoi vidpovidalnosti avtovlasnykiv v Ukraini ta Rosii. Mify ta realnist”], *Insurance business*, No. 13, P. 46-51.

5. Rotova, T. (2002), “Methodological tools for insurance risk management” [“Metodychnyi instrumentarii upravlinnia strakhovymy ryzykamy”], *Finance of Ukraine*, No. 3, P. 122-128.
6. Fysun, V., Yarova, H. (2011), *Insurance*. Teaching manual [Strakhuvannia. Navch. posib.], Center of educational literature, Kyiv, 232 p.
7. Prylypko, S., Yaroshenko, O., Zanfirova, T., Arkatov, Ya. (2017), *Obligatory State Social Health Insurance in Ukraine: Current State and Development Strategy*: monograph [Zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne medychne strakhuvannia v Ukraini: suchasnyi stan ta stratehiia rozvytku: monohrafiia], Kharkiv, 208 p.
8. Bilyk, O., Kachmarchyk, S. (2013), “Advantages and disadvantages of introducing compulsory medical insurance in Ukraine” [“Perevahy ta nedoliky vvedennia oboviazkovoї formy medychnoho strakhuvannia v Ukraini”], *Bulletin of Lviv Polytechnic National University*, No. 767, P. 270–277.
9. Rating of insurance companies of Ukraine [Reitynh strakhovykh kompanyi Ukrainy. Forynshurer strakhovanye], available at : <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (last accessed 28.11.2018).
10. The Law of Ukraine "On insurance" №2288-IV as amended on 12.23.04 [Zakon Ukrainy "Pro strakhuvannia" No. 2288-IV iz zminamy vid 23.12.04], *Information from the Verkhovna Rada*, 2005, No. 6, P.138.

РЕФЕРАТИ РЕФЕРАТЫ ABSTRACTS

УДК 368; JEL CLASSIFICATION: G 220

Онiсiфорова В.Ю., Болотова Т.М., Остапенко Л.О. АНАЛiЗ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Мета. Визначення основних характеристик ринку класичних видiв страхування в сучасних умовах України. **Методика дослідження.** В ходi дослідження використовувалися методи аналізу i синтезу, метод логiчного аналізу. Інформаційними ресурсами дослідження є електронні інформаційні ресурси i матеріали періодичних видань. **Результати.** Ринок страхових послуг в Україні характеризується високим рівнем конкуренції, однак перед компаніями, що створюються, а також перед існуючими страховими компаніями, не зважаючи на це, стоїть задача поширення масштабів діяльності

шляхом виходу на нові ринки, а також на нові види страхування. Основні закономірності функціонування страхового ринку України можна побачити після проведення ґрунтового аналізу показників галузі за головними найпоширенішими видами страхування. Ринок страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів характеризується позитивною динамікою обсягів зібраних страхових премій, однак на ринку є група компаній, які є утримувачами переважного сегменту даного ринку, і протягом досліджуваного періоду 2015-2018 років ці компанії лише укріплюють своє положення на ринку. Такими компаніями є Оранта, Провідна, ТАС СГ, UPSK. Ринок КАСКО є ще більш утримуваним певним колом компаній-лідерів. За даними досліджуваного періоду можна виділити три страхових компанії, які фактично утримують даний ринок – це АХА страхування, Уніка, Українська страхова група, а також останніми роками укріплює свої позиції на ринку КАСКО компанія Арсенал страхування. Ринок страхування майна є більш вільним. Однак є компанії, які утримують домінуючі позиції протягом усього періоду 2015-2018 років – це Арсенал страхування, АХА страхування, РЗУ Україна, компанії, які досягли дуже значного росту за останні два роки – Уніка та Альянс, а також компанії, які фактично полишили цей сегмент ринку страхових послуг – АСКА. На ринку добровільного медичного страхування також видно чіткий розподіл часток ринку між кількома основними учасниками – це компанії Провідна, Уніка, Нефтегазстрах, АХА страхування. Слід відзначити, що цей сегмент ринку є найбільш стабільним за структурою протягом всього досліджуваного періоду. Ринок страхування туристів характеризується сталим ступенем розподілу ринку серед кількома ключовими гравцями, а саме компаніями РЗУ Україна, Європейське туристичне страхування, ВУСО, однак можна побачити зростання часток компаній Укрфінгосстрах та ТАС СГ. Ситуація на ринку агрострахування дуже нестабільна – деякі компанії фактично пішли з ринку (АСКА, Інго Україна, Здорово), однак незмінними лідерами є компанії Універсальна та РЗУ Україна. Головною рисою страхового ринку України є чітка спеціалізація компаній на певних видах класичного страхування, що приводить до значних труднощів при виході на ринок нових компаній або при спробі поширення діяльності на інші класичні види страхування. Тобто головним інструментом для досягнення означених цілей на сьогодні є розвиток нових видів добровільного страхування. **Наукова новизна.** Визначено перспективи виходу компаній на ринки основних класичних видів страхування. **Практична значущість.** Запропоновані висновки можуть бути використані дослідниками та керівниками страхових компаній при визначенні перспектив виходу на нові ринки класичних видів страхування.

Ключові слова: страхування; страхові премії; страховий ринок; лідери страхового ринку; структура страхового ринку.

УДК 368; JEL Classification: G 220

Ониси́форова В.Ю., Болотова Т.Н., Остапенко Л.А. АНАЛИЗ РЫНКА СТРАХОВЫХ УСЛУГ УКРАИНЫ

Цель. Определение основных характеристик рынка классических видов страхования в современных условиях Украины. **Методика исследования.** В ходе исследования использовались методы анализа и синтеза, метод логического анализа. Информационными ресурсами исследования являются электронные информационные ресурсы и материалы периодических изданий. **Результаты.** Рынок страховых услуг в Украине характеризуется высоким уровнем конкуренции, однако перед создаваемыми компаниями, а также перед существующими страховыми компаниями, несмотря на это, стоит задача распространения масштабов деятельности путем выхода на новые рынки, а также на новые виды страхования. Основные закономерности функционирования страхового рынка Украины можно увидеть после проведения тщательного анализа показателей отрасли по главным самым распространенным видам страхования. Рынок страхования гражданско-правовой ответственности владельцев наземных транспортных средств характеризуется положительной динамикой объемов собранных страховых премий, однако на рынке есть группа компаний, являющихся держателями преимущественного сегмента данного рынка, и в течении исследуемого периода 2015-2018 годов эти компании только укрепляют свое положение на рынке. Такими компаниями являются Оранта, Провидна, ТАС СГ, UPSK. Рынок КАСКО удерживается определенным кругом компаний-лидеров. По данным исследуемого периода можно выделить три страховых компании, которые фактически содержат данный рынок - это АХА страхование, Уника, Украинская страховая группа, а также в последние годы укрепляет свои позиции на рынке КАСКО компания Арсенал страхование. Рынок страхования имущества более свободный. Однако есть компании, которые удерживают доминирующие позиции в течение всего периода 2015-2018 годов - это Арсенал страхование, АХА страхование, PZU Украина, компании, достигли значительного роста за последние два года - Уника и Альянс, а также компании, которые фактически оставили этот сегмент рынка страховых услуг - АСКА. На рынке добровольного медицинского страхования также видно четкое распределение долей рынка между несколькими основными участниками - это компании Провидна, Уника, Нефтегазстрах, АХА страхование. Следует отметить, что этот сегмент рынка является наиболее стабильным по структуре в течении всего исследуемого периода. Рынок страхования туристов характеризуется постоянной степенью распределения рынка среди несколькими ключевыми игроками, а именно компаниями PZU Украина, Европейское туристическое страхование, ВУСО, однако можно увидеть рост долей компаний Укрфингосстрах и ТАС СГ. Ситуация на рынке агрострахования очень нестабильна - некоторые компании-фактически ушли с рынка (АСКА, Инго Украина, Здорово), однако неизменными лидерами являются компании Универсальная и PZU Украина. Главной чертой страхового рынка Украины является четкая специализация компаний на определенных видах классического страхования, что приводит к значительным трудностям при выходе на рынок новых компаний или при попытке распространения деятельности на другие классические виды страхования. То есть главным

инструментом для достижения указанных целей сегодня является развитие новых видов добровольного страхования *Научная новизна*. Определены перспективы выхода компаний на рынки основных классических видов страхования. *Практическая значимость*. Предложенные выводы могут быть использованы исследователями и руководителями страховых компаний при определении перспектив выхода на новые рынки классических видов страхования.

Ключевые слова: страхование; страховые премии; страховой рынок; лидеры страхового рынка; структура страхового рынка.

UDC 368; JEL Classification: G 220

Onisiforova V.Yu., Bolotova T.M., Ostapenko L.O. ANALYSIS OF THE MARKET OF INSURANCE SERVICES OF UKRAINE

Purpose. The determination of the basic characteristics of the market of classical types of insurance in the modern conditions of Ukraine. **Methodology of research.** During the study, methods of analysis and synthesis, method of logical analysis were used. Information resources of the research are electronic information resources and periodical material. **Findings.** The insurance market in Ukraine is characterized by a high level of competition, but despite the existing companies and existing insurance companies, the task of expanding the scope of activities is to open up new markets as well as new types of insurance. The main regularities of the functioning of Ukrainian insurance market can be seen after a thorough analysis of industry indicators by the main most common types of insurance. The insurance market for civil liability of land vehicle owners is characterized by a positive dynamics of the volume of collected insurance premiums, but there group of companies that are holders of the prevailing segment of this market and during the investigated period of 2015-2018, these companies were strengthening their position in the market. Such companies are Oranta, Providna, TAS AG, UPSK. CASCO market is even more kept by certain leading companies. According to the survey period, there are three insurance companies that actually hold this market - AXA insurance, Unika, Ukrainian insurance group, and in recent years strengthened its position in the CASCO insurance the company Arsenal insurance. The property insurance market is more free. However, there are companies that were holding a dominant position throughout the 2015-2018 period - the insurance Arsenal, AXA insurance, PZU Ukraine. These companies have achieved very strong growth over the past two years - Unica and Alliance, as well as companies that have actually left this Insurance market segment - ASKA. The market for voluntary health insurance also shows a clear distribution of market parts between several key players - such as Providna, Unika, Neftegazstrakh, AXA insurance. It should be noted that this segment of the market is the most stable in structure over the entire period under study. The insurance market for tourists is characterized by a steady distribution of the market between several key players, namely PZU Ukraine, European Travel Insurance, VUSO, but the growth of the parts of Ukrfingosstrakh and TAS IG can be seen. The situation on the agro-insurance market is very unstable - some companies have actually left the market (ASKA, Ingo Ukraine, Zdorovo), but the unchanged

leaders are Universal and PZU Ukraine. The main feature of the insurance market in Ukraine is a clear specialization of companies in certain types of classical insurance. This leads to significant difficulties when entering new companies' markets or when attempting to extend activities to other classic types of insurance. That is, the development of new types of voluntary insurance is the main instrument for achieving the stated goals today. **Originality.** The prospects of the company's entering into the markets of the main classic types of insurance are determined. **Practical value.** The proposed conclusions can be used by researchers and managers of insurance companies for determining the prospects of entering new markets for classic types of insurance.

Key words: insurance; insurance premiums; insurance market; leaders of the insurance market; structure of the insurance market.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Ониси́форова Валентина Ю́рїївна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: valentinaonisiforova@gmail.com; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9899-8427>. Моб. 099-499-14-28.

Ониси́форова Валентина Юрьевна – кандидат экономических наук, доцент, Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, доцент кафедры экономики и предпринимательства, г. Харьков, Украина.

Onisiforova Valentyna – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Kharkov National Automobile and Highway University, Associate Professor at the Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.

Болотова Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський торговельно-економічний коледж КНТЕУ, завідувач ЦК економіки та маркетингу, м. Харків, Україна; e-mail: tatabolotova1975@gmail.com; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-1414-880X>. Моб. (050)302-57-77.

Болотова Татьяна Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, Харьковский торгово-экономический колледж КНТЭУ, заведующая ЦК экономики и маркетинга, г. Харьков, Украина.

Bolotova Tatyana – Candidate of Sciences (Economics), Kharkov College of Trade and Economics KNTEU, head of the Central Committee of Economics and Marketing, Kharkiv, Ukraine.

Остапенко Леонід Олександрович – Харківський національний автомобільно-дорожній університет, студент, м. Харків, Україна; e-mail: leoauto14@gmail.com. Моб. 097-753-07-98.

Остапенко Леонид Александрович - Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, студент, г. Харьков, Украина.

Ostapenko Leonid Oleksandrovych - Kharkov National Automobile and Highway University, student, Kharkiv, Ukraine.